

Detta dokument är ett processtöd för dig som är förskrivare av hjälpmedel som omfattas av anvisningarna för:

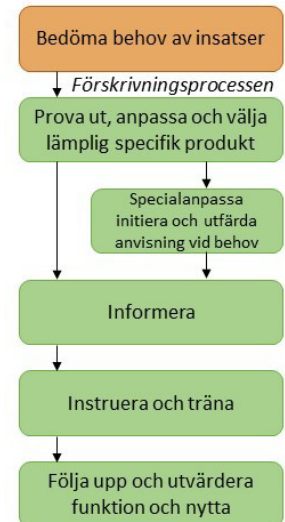
- Hjullyftar för överflyttning av en stående person (ISO-kod 123604)
- Mobila lyftar för överflyttning av en sittande person med hjälp av slingsäten (ISO-kod 123603)
- Stationära fristående lyftar (ISO-kod 123618)
- Stationära lyftar monterade på väggar, golv och/eller tak (ISO-kod 123612)
- Lyftselar, sitsar och bårar (ISO-kod 123621).

Utgångspunkten är förskrivningsprocessens olika steg.

Processtödet syftar till att lyfta fram olika faktorer som är viktiga att tänka på under respektive processteg. Förskrivare kan behöva inhämta underlag och samverka med andra professioner för att kunna avgöra vilken åtgärd som är bäst lämpad.

Bedöma behov av insatser (utredning)

- **Handboken:** Uppfyller patientens behov [handbokens](#) anvisning? Utgå från nedanstående områden för din bedömning.
- **Förflyttning:** Bedöm hur patienten förflyttar sig. Används förflyttningshjälpmedel idag, vilka? Vad fungerar väl och vad innebär risker eller svårigheter vid förflyttning?
- **Fysiska nedsättningar:** Har patienten fysiska nedsättningar som påverkar möjligheten att förflytta sig ståendes och/eller sittande med lyft? Exempel: benskörhet, kontraktur, tonus, pares eller nedsatt huvudkontroll.
- **Balans och yrsel:** Har patienten nedsatt balans och eller får yrselanfall?
- **Psykiska eller kognitiva nedsättningar:** Har patienten nedsatta psykiska eller kognitiva funktioner som påverkar förflyttningen? Exempel: nedsatt rumsuppfattning, svårt att tolka sin omgivning, apraxi eller oro/ångest.
- **Motivation till hjälpmedel:** Hur motiverad är patienten och stödpersoner att använda lyft och lyftsele? Är patienten delaktig i förflyttningen? Exempel: patienten är negativ till att använda hjälpmedlet eller är det tveksamt om stödpersoner kommer använda hjälpmedlet, behövs motivationshöjande insatser?
- **Syn:** Har patienten nedsatt synskärpa, synfält eller annat som kan påverka hur förflyttningen ska göras? Exempel: hemianopsi, synnedsättning som inte kan kompenseras med glasögon och som kan ställa krav på uppmärkning av var händerna ska placeras eller hur personal behöver instruera patienten.
- **Progressiv sjukdom:** Har patienten en progressiv sjukdom som innebär att förmågan att förflytta sig förväntas försämrans inom några månader, eller kan variera över dygnet? Exempel: Parkinson, MS, demens
- **Smärta eller sår:** Har patienten en smärtproblematik och eller sår? Exempel: smärta i samband med lägesändring och/eller vid beröring.
- **Användningsområde:** När och var ska hjälpmedlet användas? Exempel: i sovrum eller badrum, mellan rullstol och säng, till/från toalett.
- **Omgivningsfaktorer:** Hur ser det ut där förflyttning med lyft ska göras? Exempel: golvutrymme, golvunderlag, trösklar, dörrbredder och utrymme under säng. Finns utrymme med vägguttag för strömtillförsel och/eller laddning?
- **Nätverk för stöd:** Har patienten familj, andra närstående eller assistans av personal? Vem kommer vara behjälplig i förflyttningssituationen, vilken kompetens behövs?
- **Riskbedömning:** Vilken nytta och vilka risker finns vid användandet av lyft och lyftsele? Använd den riskanalys som finns i [Beslutstöd vid hjälpmedelsförskrivning i Västra Götaland](#) för att bedöma om åtgärden är lämplig. Ta ställning till hur många stödpersoner som behövs för en säker förflyttning.
- **Åtgärder:** Bedöm om det finns behov av andra åtgärder för att kompensera om patienten blir mer passiv vid förflyttning med lyft. Exempel: ståträning eller rörelseträning.
- **Särskild prövning:** Skicka in en särskild prövning till kostnadsansvarig i de fall det behövs utifrån lokala anvisningar.

Prova ut, anpassa och välja lämplig specifik produkt

- **Konsultationsunderlag:** I de fall det behövs hämta [Konsultationsunderlag Överflyttning/Liggande/Kroppsskydd](#) på Hjälpmedelscentralens webbplats. En del av områdena nedan finns i underlaget.
- **Personliga faktorer:** Hur lång är patienten?, Vad väger patienten, varierar vikten över tid? Exempel: Knäutrymme, utrymme till lyftbygel, max brukarvikt eller annat som kan påverka val av modell.
- **Andra hjälpmedel:** Finns/kommer det finnas andra hjälpmedel som ska användas i kombination med lyften? Exempel: säng, rullstol, hygienstol som kan påverka val av modell.
- **Val av modell på lyft:** Den bedömning som gjorts i utredningen ligger till grund för valet av modell. Du behöver ta hänsyn till patientens och omgivningens olika förutsättningar för att välja rätt hjälpmedel och rätt modell. Observera att hjälpmedel som förskrivs ska vara enklast möjliga hjälpmedel som tillgodoser patientens behov av funktion, aktivitet och delaktighet. Du kan få vägledning av [sortimentsöversiktterna](#) på Hjälpmedelscentralens webbplats eller av Hjälpmedelscentralens hjälpmedelskonsulenter via kundtjänst eller deras funktionsbrevlåda, hmc.ktj.hjalpmedelskonsulent@vgregion.se.
- **Val av modell på bygel och lyftsele:** Den bedömning som gjorts i utredningen ligger till grund för valet av modell. Du behöver ta hänsyn till patientens förutsättningar för att välja rätt modell. Observera att hjälpmedel som förskrivs ska vara enklast möjliga hjälpmedel som tillgodoser patientens behov av funktion, aktivitet och delaktighet. Du kan få vägledning av [kombinationsguiden hos Hjälpmedelscenter Sverige](#) men även i [sortimentsöversiktterna](#) på Hjälpmedelscentralens webbplats eller av Hjälpmedelscentralens hjälpmedelskonsulenter via kundtjänst eller deras funktionsbrevlåda, hmc.ktj.hjalpmedelskonsulent@vgregion.se.
- **Arbetsorder:** Vid behov skapa en Arbetsorder om konsultation till Hjälpmedelscentralen, i [webSesam](#).
- **Oväntade händelser:** Gå igenom olika scenarier på händelser som kan inträffa och hur de kan hanteras. Till exempel vad som händer om det blir strömavbrott så att batteriet inte kan laddas, eller lyften fastnar i ett läge? Kan patienten förflyttas på ett annat sätt tills reparation är utförd eller blir patienten kvar i säng eller på stol tills lyften är lagad?
[Exempel på enkel mall med frågor att använda sig av för att ta fram en handlingsplan.](#)

Specialanpassa initiera och utfärda anvisning vid behov

- **Specialanpassning:** Vid behov, följ [processen för specialanpassning](#).

Informera

- Gå igenom och lämna ut:
  - lånevillkor
  - bruksanvisning
  - information om möjligheten till reparationer kvällar och helger (jour)
  - individuella skriftliga instruktioner (utprovningsprotokoll som verksamheten använder)

Lånevillkor, finns i [Handbok för personliga hjälpmedel inom Hälso- och sjukvård](#).

I handboken finns generella riktlinjer om vilken information som ska lämnas till patienten och hur den ska anpassas efter patientens förutsättningar, [Förskrivningsprocessen/Informera](#).

Instruera och träna

- Träna med patient och stödpersoner i att använda lyften och lyftselen.

Följa upp och utvärdera funktion och nytta

- Bedöm lämpligt intervall för uppföljning av förskrivningen utifrån den riskbedömning som gjorts.
- Periodisk inspektion av lyftselar ska genomföras och dokumenteras minst var 6 månad utifrån tillverkarens krav i bruksanvisning.